СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 284. Джерзи Сити, Н. Дж., субота, 6. грудня 1930. VOL. XXXVIII. No. 284. Jersey City, N. J., Saturday, December 6, 1930. THREE CENTS.

150,000,000 НА ПУБЛИЧНІ РОБОТИ.

ВАШИНГТОН.—В обох палатах конгресу предложено сенаторам і конгресменам до ухвали пропозицію президента Гувера, в якій президент домагається призначення $150,000,000 на публичні роботи. Сума та має бути розділена між ріжні департаменти.

Назагал всі погоджувалися з тим, що таку суму треба ухвалити, щоби частинно допомогти безробіттю. Не годилися з тим, щоби цю суму розділював сам президент.

Конгресмен Вуд боронив президента Гувера. Він казав, що тепер є таке важке положення, що його можна порівнати з воєнними часами. А коли у воєнних часах приділено Вилсонови $150,000,000 для його диспозиції, коли в 1919 р. приділено Гуверови як приватному горожанинови $100,000,000 на допомогову акцію, то тесаме можна зробити і тепер. Опозиція твердила, що тепер не є воєнні часи, а мирні. То й треба вживати мирних метод.

МАЄ ДОВІРЯ ДО КОНГРЕСУ.

ВАШИНГТОН. — Джулюс Барнес, президент дирекції Торговельної Палати Злучених Держав, твердить, що конгрес ухвалить у скорому часі всі законопроекти, які змагають до заради безробіттю.

ПОТРЕБУЮЧИХ ЩОРАЗ БІЛЬШЕ.

НЮ ЙОРК. — „Емердженсі Ворк Бюро", яке поставило собі за завдання дати безробітним місто тридневну працю на тиждень з платнею денною $5, числиться зі страшною дальшою безробітною крізою. „Емердженсі Емплоймент Комітї" який збирає $6,000,000 для допомоги безробітним, підніс суропти цього висоту збірки на $2,000,000.

МОЛОКО ПОДЕШЕВІЛО.

НЮ ЙОРК. — Від понеділка буде знижена ціна на молоко на один цент на кварті.

КРИТИКУЄ ВІДНОШЕННЯ ДО СОВІТІВ.

НЮ ЙОРК. — Джан Бесет Мур, бувший суддя Міжнародного Суду, говорив перед Нюйорською Адвокатською Палатою на тему відношення Злучених Держав до совітів.

Мур каже, що Злучені Держави не ведуть супроти совітів такої політики, яка відповідала би традиції й інтересам Злучених Держав. Дотого Злучені Держави годяться, щоби совіти підписували пакт Келоґа, а згода на такий підпис є нічим іншим, як тільки дипльоматичним визнанням.

Разом з тим скритикував Мур політику супроти Бразилії, колито департамент стейту заборонив доставу революційній армії в Бразилії, себто тій, яка в кілька днів по тім рішенню прийшла до влади. Така заборона являється на думку Мура нарушенням невтральности Злучених Держав.

ВТІКЛИ 7 БОЖЕВІЛЬНИХ.

НЮ ЙОРК. — Зі стейтового шпиталю для божевільних втікли 7 хорих, між котрими є два вбивники. Втікші відвідали вже свої родини і знакомих. Досі не зловлено ще ні одного.

ОСТЕРІГАЮТЬ БУТЛЕҐЕРА.

СУЗЕНВИЛ (Каліфорнія). — Власники радія прийшли до переконання, що не можуть слухати музики, бо в їхній місцевости спричиняє щось якісь потрясення воздуха. Знавці ствердили, що це походить від машини, якої вживають у дестилярнях горівки. Тоді проголошено по радіо, щоби той бутлеґер, який має ту машину, припинив свій бизнес і не перешкоджав слухачам радія, інакше вони будуть змушені домагатися ревізії прогібіційних аґентів.

ЗА 6-ГОДИННИЙ ДЕНЬ ПРАЦІ.

КЛІВЛЕНД. — Репрезентанти залізничих робітничих організацій зійдуться в понеділок у Вашингтоні, щоб ухвалити 6-годинний день праці на залізницях, щоби в той спосіб дати роботу 50,000 безробітним залізничим робітникам.

5 ДНІВ ПРАЦІ НА ТИЖДЕНЬ.

НЮ ЙОРК. — Сидней Гілмен, президент „Амалгамейтед Клотінґ Воркерс оф Америка", подає, що коли би промисл погодився на пять днів праці на тиждень, то тоді можна би цілковито зліквідувати безробіття, бо була би робота для яких 5,000,000 безробітних.

Гілмен заявився ще за асекурацію безробітних. Колиб оплачувалося 5% з платні на фонд заради безробіттю, то можна легко зібрати фонд у сумі $1,000,000,000, а з нього можна би покрити і кошти допомоги безробітним, котрі остались би мимо заведення 5-дневного тижня праці.

СКРОМНІ Й БОЯЗЛИВІ ЖІНКИ.

НЮ ЙОРК. — Анонімний філянтроп відчинив кухню для безробітних, названу „Добрий Самарянин", при 44 Іст 29-та улиця. Дають там безплатний лонч тільки для жінок. Цікаве те, що богато жінок прямо встидалося ввійти до цього ресторану і треба було заслонити вхід, щоби вони набрали відваги. Обіди видають тим, які мають картки від добродійних товариств.

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ НА РАДІО.

Українська радіо-година зістала змінена з пятниці на вівторок. Що другий вівторок в годині 10. вечер на стації W. N. J., Нюарк, Н. Дж., буде виступати український квартет: Роман Кузьма, скрипак; Михайло Вдовяк, челіст; Марія Галушка, пяно й Нестор Ходачок, барітон.

—o—

Радіо стація W. H. A. M. Рочестер, Н. Й.

Неділя, 7. грудня, в годині 3—3.30 Український ансамбль із слідуючою програмою: 1) Не цвітуть квітки, Я Степового, дует, Стела і Мері Климко; 2) З буйним вітром, Р. Придаткевича, скрипка сольо, І. Боднар; 3) Місяцю князю, М. Лисенка, сольо, Марія Климців; 4) Спомини з гір, Безкоровайного, скрипка сольо, І. Боднар; 5) Народні танки, селянська оркестра П. Климціва.

„СВЯТИНЯ НАРОДІВ" В ЧЕСТЬ ГУТЕНБЕРГА.

З приводу пятьсотліття винаходу друкарської штуки Німці хочуть побудувати „Святиню Народів" у честь Гутенберга. Вони звернулися до всіх культурних народів з просьбою, щоби помогти їм здійснити цей проект. Коли проектодавці зберуть досить грошей на будову тієї святині, тоді розпишуть архітектонічний конкурс на проект будинку, що вона не була рішена, кочеться, в Дармштаді.

НЕ ХОЧУТЬ СУДДІВ — БЕЗБОЖНИКІВ.

В совітському суді в Альма Мата трапився цікавий випадок: саме підсудний зажадав, щоби зі складу трибуналу виключити оного суддю тому що він є безбожником. Після наради трибунал виключив зі свого складу суддю безбожника й увільнив від вини й кари підсудного. Совітська преса, що пише про цей факт, домагається, щоби не тільки покарати членів трибуналу але й щоби знову перевести розправу над увільненим підсудним.

СТРАЙК У БУДАПЕШТАНСЬКИХ ТЕАТРАХ.

В театрах у Будапешті вибух страйк. Застрайкував артистичний і технічний персонал театрів. Причиною страйку є те, що артисти й технічний персонал від пів року не діставали платні. Маґістрат міста постановив, щоби доходи кожної вистави розділювати між артистичним персоналом Свою постанову видав у тій цілі, щоби зліквідувати страйк.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

Здається, що Румунія — це країна, де найчастіше трапляються залізничі катастрофи. От кілька днів тому знову зударилися два поїзди недалеко румунської стації Буда. В катастрофі згинуло 8 осіб. 15 є тяжко ранених.

ТРАҐІЧНИЙ ВИПАДОК.

Недалеко Кельн згинула під колесами мотоцикля молода дівчинка, що проходжувалася дорогою. В тому самому часі її сестра (вони були близнятами), що варила вдома обід, якимсь робом спричинила пожежу в кухні і згинула в полумені.

SON DESCRIBES FATHER'S SUFFERINGS AT HANDS OF POLES DURING VISIT TO LAND OF HIS BIRTH.

28½ Martin St.,
Rochester, N. Y.

To the Editor of "Svoboda",
83 Grand St.,
Jersey City, N. J.

Dear Editor:

I am writing to the friends of our Ukrainian Nation, telling of my father's experience in Galicia.

My father went to Europe on a visit. He was there about a month. Then the Polish police arrived and arrested him, I do not know why. He was arrested in Bukaczowce. They beat him and tied him to a horse and wagon, hit him and made him run to another town beating him all the way. They took some weights off the scale and threw them on his neck which made him unconscious. Then they threw cold water on him and beat him again. When he was bleeding they gave him some water to wash himself and straw for a towel to wipe himself. When he was washing himself he saw his citizen papers on the ground covered with mud and torn in small pieces. He took them and hid them in his shoes so that he could prove himself an American citizen later on. While the police were beating him the Jewish and Ukrainian people were crying for him because he was a good friend. They found a post-card picture of Taras Shewchenko and they told him to tear it and spit on it. He would not do it and again they started to beat him.

They took his tie and tore it and put it in his mouth and told him to walk down the street with it.

It was raining and a very cold day and he wore only trousers and shirt. A Ukrainian soldier said to him, "I am Ukrainian", and my father was so glad to hear that voice that he asked him for a glass of hot milk. The soldier gave him some and covered him with his uniform coat.

The Polish police came again and beat him and kicked him and told him to get up, they took him to his city police station. They searched him and his trunk and found our letters which we had written to him and took 100 dollars from him. He said he was an American citizen and they told him that he would never see America or his wife or children. He was in jail 65 days. There will be a case about him as he is on parole for 1,000 zoloty for his freedom until his case begins.

I would appreciate it very much if you would print this article in the "Svoboda." I am eleven years old and I am not so good in writing and explaning this story, but I hope I have made myself clear.

Yours truly,

Michael Choroshy.

ЗВІРЯТА, ЩО ДОВГО ЖИЮТЬ.

Дуже довго жиє папуга, бо коло 120 років. Слон доходить до 70 року життя. Коропи можуть жити приблизно 150 літ, а ростуть ще навіть тоді, як мають 100 літ життя. Угорі доходять до 60 року життя. Курка може жити 35 років, кіт 40 літ, а пси біля 35 літ.

ЗРІЗАЛИ ХРЕСТ НА СТРІЛЕЦЬКИХ МОГИЛАХ.

В ночі з 31. жовтня на 1. листопада невідомі люди зрізали високий дубовий хрест на стрілецьких могилах в Тернополі. Хрест був високий коло два метри, окований залізом, так, що треба було довoлі довгого часу на його знищення. Тої самої ночі вибито вікна в „Міщанському Брацтві" та закидано болотом льва, який видніє над головним входом до дому „Міщанського Брацтва".

ЯСНОВИДЦІ ВІДКРИЛИ ТРАҐЕДІЇ ТУРИСТІВ.

При помочи австрійського ясновидця Маермана обяснено траґетію й знайдено труп туриста Паліча, що впав в альпійську пропасть і там загинув. Перед трома роками знайдено труп і обяснено траґедію одного французького туриста. При помочи медіюма одної жінки стверджено, що молодий турист загинув у лісі під кущем, далеко від людських осель, недалеко одної каплиці. „Є тут біла каплиця, що носить на фасаді напис золотими буквами", сказала ясновидниця. Та управитель сеансу приказав, щоби вона відчитала напис. І вона читала: „Сі Деус нобіскум квіс контра нос?" Тоді спитали архиепископського ординарята, чи є у Франції каплиця з подібним написом, і отримали відповідь, що така каплиця є в арденських горах. Тоді вдалася на місце траґедії експедиція і найшла там без особливих труднощів труп нещасливого туриста. Лежав він під кущем; як це казала ясновидниця.

ДИНАСТІЯ СТАЛІНА.

Навіть „Правда", орган Сталіна, признає, що настрої серед робітництва є до Сталіна ворожі. У Москві робітники видали летючку, в якій сказано, що вся родина Сталіна живе в достатку у палаті бувшого князя Воронцова, бавиться й гуляє, а робітники гинуть з голоду. Летючка називає матір Сталіна „цісаревою пролетарської держави" та вимагає віддати під суд „династію Сталіна".

ПРОЦЕС ПРОТИ 1,200 ОБВИНУВАЧЕНИХ.

В Бреславі почався сензаційний процес проти 1,200 підсудних. Їх обвинувачують у ріжних зловживаннях на шкоду міста. Тому, що є незвичайно великий доказовий матеріял, процес мусять поділити на кілька частей. Перше доказове поступовання стягнуло на лаву підсудних 205 осіб.

ЗГОРІЛО 32 ХАЗЯЙСТВ.

Дня 15. листопада в год. 19. згоріло в Лопяці, пов. Долина, 32 хазяйств враз з господарськими забудованнями та збіжжам. Пожежу спричинила жінка, яку покинув любчик. Шкоди виносять 120.000 золотих.

АРЕШТУВАЛИ ЦІЛУ УПРАВУ БІЛОРУСЬКОГО БАНКУ У ВИЛЬНІ.

Поліційні власти перевели строгу ревізію в Білоруськім банку у Вильні, де нібито знайшли багато обтяжуючого матеріялу. Поліція опечатала дьокаль і арештувала цілий заряд банку. Пополудні цього самого дня поліція зняла назад урядові печатки з дверей.

МАСОВІ АРЕШТИ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Останніми часами до Кишенева в Бесарабщині прибуло багато свіжих утікачів з радянщини. Вони розповідають, що в Харкові большевики перевели масові арешти серед Українців. Лиш останніми днями арештовано поверх сотку людей.

Арештованих обвинувачують у змові проголосити самостійну Україну при допомозі незадоволених частин червоної армії на Україні. З Московщини прибув до Харкова новий відділ московської надійної кінноти під керуванням ґенерала Буденного, який приїхав на Україну нібито для інспекції армії. В дійсности він має завдання привернути лад на Україні.

НОВИЙ УРЯД З ПОПЛЕЧНИКІВ ПІЛСУДСЬКОГО.

ВАРШАВА (Польща). — Президент Мосціцький приняв резиґнацію Пілсудського разом з його урядом і затвердив нове правительство на чолі з полковником Славеком. До „нового" уряду входять такі міністри: премієр — полковник Славек, заступник премієра — полковник Б. Пірацький, міністер внутрішніх справ — ґенерал Ф. Складковський, міністер справ закордонних — А. Залеський, міністер війни — Й. Пілсудський, міністер судівництва — Ч. Михаловський, міністер освіти — С. Червінський, міністер хліборобства — Л. Пощинський, міністер торгу й промисловости — полковник А. Прістор, міністер комунікації — А. Кун, міністер публичних робіт — ґенерал М. Норвід Нойґебавер, міністер робітництва — ґенерал С. Губіцький, міністер земельної реформи — Л. Козловський, міністер почти й телеграфу — полковник І. Дернер, міністер фінансів — полковник І. Матушевський.

Промислові й торговельні кола здивовані, що на становище міністра торгу й промисловости не призначено наново Квятковського, який уже має пятирічний досвід у провадженню цим міністерством. Теперішній міністер торгу й промисловости, полковник Прістор, був в уряді Пілсудського міністром робітництва. Він є особистим приятелем Пілсудського.

Міністром судівництва призначено Михаловського, який на становищі прокуратора перевів арешти та заслання в брестську фортецю бувших соймових послів. Полковник Бек, який був при Пілсудськім заступником премієра, тепер став товаришем міністра справ заграничних.

(Ред.: — Міністер внутрішніх справ, ґенерал Складковський, був ініціятором і орґанізатором „пацифікації", себто катування Галичини.

УРЯДОВА КРІЗА В ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ (Франція). — Сенат висловив недовіря урядови Тарде. Проти уряду голосувала більшість сенаторів на вісім голосів. Після короткого засідання уряду, по одержанню відомостей про вислід голосовання в сенаті, уряд вирішив негайно демісіонувати.

Премієр Тарде вже доручив президентови републики заяву про уступлення його уряду. Тарде конферував з президентом пів години в справі уступлення його уряду. Ще не знати, хто буде покликаний до формовання нового уряду. Багато говорять про можливість покликання на це становище знову Пуанкаре, який шіснацять місяців тому уступив ізза хворости.

АРЕШТИ АНТИФАШИСТІВ.

РИМ (Італія). — Фашистівська чека „Овра" перевела масові арешти підозрілих в антифашистівській пропаґанді. Фашистівська поліція натрапила на цікавий спосіб пропаґанди проти фашистівського режиму, який практикують утікачі. Антифашисти посилають ізза кордону на ріжні адреси поштові картки, що зверху майже нічим не ріжняться від звичайних карток.

Але коли ці картки вставлять у фонограф, то тоді виявляється, що на них записана промова проти Мусолінія та його режиму. Такі картки пачкують масами до Італії. Таксамо в містах Італії появилися „таємничі авта". Це авта, в яких зроблено спеціяльне приладження, котре при помочі пропелера розкидає летючки антифашистівського характеру. Все зроблено так, що підчас руху багатьох авт не можна побачити, з якого авта летять розкидки.

АМЕРИКАНЕЦЬ ХВАЛИТЬ ПІЛСУДСЬКОГО.

ПАРИЖ. — Бувший помічник секретаря фінансів Злучених Держав, Дюї, який був кілька років фінансовим дорадником у Польщі, виголосив в американському клюбі промову про становище в Европі й у Польщі. Він зазначив, що на його думку в Европі нема чого скоро чекати війни, бо всі держави тепер захоплені своїм економічним життям.

Говорячи про Польщу, він підніс, що ця держава економічно скріплюється. Про Пілсудського говорив, що це демократ, який бачить, що польський загал ще не доріс до самоуправи. Тому він ужив своїх рішучих заходів, щоби зредукувати число польських політичних партій з 38 до 4. Дюї вважає Пілсудського розумним диктатором Польщі.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕ МОЖНА МОВЧАТИ!

Ми не маємо своеї держави, яка би на міжнароднім полі видвигнула справу польських звірств у Галичині. Бо коли би була за Збручем українська держава, то вона мусіла би взяти катований Польщею український нарід в оборону. Вона певно виповіла би за ці злочини Польщі війну, а коли би до цього не була здібна чи готова, то принаймні вислала би гостру дипльоматичну ноту, або хоч на знак протесту відтягнула би свого дипльоматичного представника з Польщі. Так і поступив Ватикан, коли перед кількома літами цофнув свого нунція з Праги, коли прийшло з Чехословаччиною до терть ізза державного святкування памяти Гуса.

Але ми української держави не маємо, тому мусимо самі себе обороняти і зрушувати світ протестами наших політичних, культурних, економічних і церковних установ. І тому саме ставимо вимогу, що коли протестував кардинал Мерсіє проти німецьких надужить у Бельгії підчас війни, то повинні тепер протестувати разом з цілим народом і наші церковні достойники проти злочинів польської держави, доконуваних над безборонним українським народом у часі мира.

З краю вийшов такий єпископський протест, котрий міг вийти з землі, яка є у шпонах польського окупанта. Сконфіскований пастирський лист і звідомлення з візитації єпископа Бучка є свого рода протестами проти польських варварств.

Нема тільки ніякого документу протесту від українських католицьких єпископів, котрі живуть поза Польщею, і котрі одинокі мають можність висказатися свобідно. Виходить, що протестує вся іміграція з усіми своїми установами, а мовчить тільки один провід української католицької церкви. В таких хвилях, як теперішня, є замало співчувати з терпіннями нашого народу в душі й тихих молитвах. Тут треба рішучого й голосного протесту. Зза моря запротестувала іміґрація і український православний архиепископ Теодорович та адміністратор о. д-р Й. Жук. А не запротестували досі одні тільки єпископи української греко-католицької церкви. Та добро української справи вимагає, щоби департамент стейту у Вашинґтоні, Ліґа Націй й уряди Великої Британії й Франції та інших одержали рівнож і протести від церковних українських католицьких достойників, та щоби про ті протести знала й писала чужинецька преса.

Треба рівнож і збірного протесту нашого духовенства, й то такого, щоби про зміст цього протесту знала чужинецька преса. Маємо до діла з великою явною кривдою, з явним варварством, тож треба сміло й явно протестувати.

IN THE UKRAINE.

PEASANTS BEATEN AND KILLED.

(From our Special Correspondent).

Lwow (Lemberg), Eastern Galicia, Friday.

Eleven Ukrainian peasants, most horribly beaten by the Poles, are lying here in a primitive little Ukrainian hospital. They are only few of the many victims of what is officially known as "the pacification of Eastern Galicia." It is necessary to be quite frank in dealing with what is one of the most appalling atrocities of modern times. These eleven peasants were so beaten on the bare buttocks that the flesh was literally pulped.

It was with a feeling of horror and sickness, and with apologies for the necessity of not shrinking from the last conclusive evidence, that I asked the kindly priests who were looking after the battered victims to let me see the actual injuries. Thereupon bandages and pads of cotton wool were removed and the bluish tint of living flesh beaten to pulp three, four, or five weeks ago was exposed to my sight. Photographs of the injuries are in my possession.

It is significant that when the Polish authorities here in Lwow heard of the existence of these photographs they searched not only the Ukrainian hospital but also the house of very Ukrainian doctor. They did not ask who the eleven patients were. The Poles denied that there were any beatings. All they wanted was to destroy the evidence of these photographs. Indeed, their precausions to keep both the Polish public and the world at large in ignorance of what has happened in the Ukraine are prodigious.

In the villages the peasants are in a state of terror and dare not talk. Anyone trying to question them is arrested or detained. Whoever tries to find out the truth is shadowed by a gang of Polish spies, who lounge round his hotel and follow him about, sometimes even in a motor-car.

Mr. Farson, of the "Chicago Daily News,", and myself were shadowed by a select little gang whom we soon learned to recognise. One of them was a woman in gumboots, who spent most of her time looking bored in the vestibule of the George Hotel. Mr. Farson was detained by the police in the village of Gaje, where some of the worst Polish atrocities were committed, many peasants being beaten and one dying of his injuries. And all the time the police will treat the investigator with infinite smooth courtesy and assure him, with the blandest urbanity, that there were no beatings at all.

The main facts about the "pacification of the Ukraine" were published in the "Manchester Guardian" some weeks ago. These facts have now been fully confirmed. The victims I have seen myself — namely, the eleven here in hospital — are only a few of the very many. Besides these eleven there are about fifty in Lwow who have so far recovered that they can walk about. They come to the hospital daily to have their bandages changed or a new plaster put on. The total of those who were beaten is not known. It probably goes into many hundreds. Those who were beaten so as to be gravely injured must number many scores, nor is it possible to tell how many were killed (the Poles themselves admit that there were five, though they say that three of these were killed while trying to escape, and that two died because they were ill).

But several have died of the beatings. Michael Petrushka, who lived in the village Nowy Wielky, for example, ran away in terror and was caught and beaten. Then he broke away again, but was caught. He died of his injuries on October 25. A peasant named Tiutka, who was beaten at Gaje, died afted his whole body was black with blows. There is great variety in the atrocities that were committed, and in the enomous damage that and done, chiefly by the 14th Polish Cavalry Regiment, of which some very youthful officers recuperated at the George Hotel after the exertions of peasant-flogging. But there is one story that can be heard again and again from peasants of all the many villages that were "pacified." The cavalrymen or "Uhlans" arrive, the peasants are seized with panic, a dozen, twenty or even fifty are herded together in a barn or in the village hall. The each one is seized in turn by a few soldiers, laid on a table or bench, and beaten with heavy sticks until he faints. Then water will be poured over him, and he may receive another beating when he comes to. Even the older men were not spared — one peasant, aged sixty-two, described to me how he was beaten in this way. Another and younger man was beaten three times and then thrown into river.

Sometimes the troops fired on peasants as they fled into the woods. Women and children were beaten too. Many of these who are still proteste after beatings that were given weeks ago are lying in their own cottages without proper medical attention, for Ukrainian doctors are not allowed to visit the villages, which are so closely watched by Polish police that no ambulance work is possible. Even the inquiry into the number of killed and injured which the Ukrainians themselves had begun has now become impossible, for those who attempt to make inquires are simply arrested, and (if they are Polish subjects) thrown into prison.

All the beaten peasants I have seen are wholly innocent — even the Poles make no accusation against them. Many of the beatings were done in districts where there had never been incendiarism. The Ukrainians have in the last few months set fire to haystacks and outhouses on the big Polish estates, but there is no evidence that any of the men, women, and children who were beaten had anything to do with any of these acts of incendiarism. The Poles have made hundreds of arrests, and it may be that amongst those arrested some will be found to have been guilty of incendiarism, but between this incendiarism and the beatings there is no real relationship and certainly no proportion.

It may add that in some of the villages where the peasants were beaten they were told that if they did not vote for Marshal Pilsudski on Sunday there would be a second "pacification."

(The Manchester Guardian Weekly, November 21, 1930).

Atrocities in the Ukraine.

A Recent Visitor's Experience.

In the course of a letter to the "Manchester Guardian" a correspondent writes:—

Sir, — The account in your issue of November 17 of Ukrainian persecution in Eastern Galicia seems almost too melodramatic to be true. But it interested me particularly, since I have only recently returned from Galicia, and have seen myself quite as much evidence of brutality as your special correspondent describes. It happens that one of the villages I visited was Gaje, a few days after it had been "pacified" by the Uhlans, and his account of conditions there is not exaggerated.

The Polish police are making every effort to keep exact information from going abroad, arresting and expelling from the country foreigners who are found in the villages. That was my own experience. The punitive expeditions are in the hands of junior officers who have not the symphaty of sober Poles in the neighbourhood. But there is no record of official disapproval of what has been done, but plenty of official denial that there has been any brutality.

The wanton destruction of co-operative shops, reading-rooms, and the furnishings of all cultural organizations is serious blow to the Ukrainian peasants, but is of minor importance in comparison with the shameless beatings to which both men and women have been subjected. I saw myself thirty-nine peasants in three villages who had been beaten, and was told that in these villages one had died two days after being beaten, and in another village a young man was shot. Polish doctors refuse to attend the injured, and Ukrainian doctors are arrested whenever found ministering to suffering fellow-men. None of the people beaten was given any sort of trial, but apparently they were dealt with indiscriminately, beginning as a rule with the store-keeper, director of the reading-room, and those best educated and concerned with village welfare.

Yours, &c., **Recent Visitor.**

November 18.

(The Manchester Guardian Weekly, November 21, 1930)

ПОЛЬСЬКІ ЗВІРСТВА В ГАЛИЧИНІ

(Оригінальні матеріяли з краю).

(27)

Але виглядалоб дивно, що в тернопільському і львівському повіті „пацифікація" в повному ході, а в станиславівськім спокій. Як же це? Цеж не можливо, щоб тут не було „саботажистуф". Коли нема то треба їх найти і „баста". Тому останні події в Станиславові викликали здивування, а то й паніку серед населення, головно українського, яке живе під страшними чутками і оповіданнями очевидців з Поділля, де мають діятися речі, можливі хіба з часів татарських нападів.

Першим ударом, а радше ластівкою пацифікаційної акції на станіславівськім терені, це замкнення народної школи Шашкевича, тут. кружка „Р. Ш." Як тепер показується, то дійсно та школа була у шкільних властей „у завішенню", але всеж таки аж не так, щоби її замикати, а дітей розганяти. Права прилюдности вона не мала, але якось істнувала без нього і навіть гарно розвивалася, бо от приміром цього року мала 270 учеників. І нараз налет поліційного відділу на школу, ревізія, конфіската всіх шкільних актів, опечатання шкільного будинку, а діти розбрилися на чотири вітри. У своїй великодушности Пов. Шкільна Рада видала припоручення принимати дітей школи Шашкевича до всіх міських шкіл тої самої кляси, навіть без іспитів. Правда, як великодушно? А передше навіть ніхто не хотів чути про ту школу, бо вона не мала права прилюдности. Плян дійсно мистецький — і школу замкнути і відібрати їй всю дітвору, словом: знищити школу до тла.

Другий акт пацифікації мали ми дня 26. вересня ц. р. Іменно того дня сильні поліційні відділи перевели основні ревізії в „Селянській Бурсі", в державній українській ґімназії, на Бесіді, у пластовій домівці, а потім у всіх тих громадян, що належать до Тов. Опіки над молодю, зглядно опікувалися пластом: у адв. д-ра Велигорського, проф. Никифоряка, проф. Целевича, адв. д-ра Олесницького, та по приватних домах, де мешкали учні, вгл. ученики-пластуни. Вислідом ревізії була маса обтяжуючого матеріялу: пластові мундурки, капелюхи, череВики, пластові ділові книжки, а навіть пластовий прапор. Арештовано рівнож кільканайцять пластунів, яких приміщено наразі в поліційних арештах.

Всіх вище названих старших громадян візвано до староства і там доручено їм письмо, звернене до Т.О.М., в якому візвано згадане товариство, до днів 14 розвязати всі пластові влади, під загрозою розвязання самогож товариства. Розуміється, що розвязувати вже нема що, бо поліція виконала це завдання і то блискучо, сама, вже зраня.

Заходить недискретне питання, чи дійсно це доцільно самому робити тільки шуму з такої благої нагоди і доливати ще оливи до огню розбурханих пристрастей, подіями на теренах Східної Галичини.

УЛАНИ В БОБРЕЧЧИНІ.

Дня 3. жовтня ц. р. в годині 3.30 приїхав швадрон уланів 14. полку до Боринич, села вище сказаного повіту, на карну експедицію. Приїхала наперед стежа, зложена з кількадесятьох, уланів обложила село з усіх сторін, а решта віхала в село де наложили контрибуцію, подали спис продуктів, яких ціна виносить понад 3,000 зол. Окрім того в кождого господаря було по три, чотири улани з кіньми, яким мусілося дати добре закурити, їсти та випити. Як хто не міг того дати, чи не хотів, то відгрожувалися, що будуть бити і змусили. Вечером арештували кількадесять селян, яких замкнули в пивниці. Коло години 10-тої в ночі почали виявляти свою польську культуру „заходню". Кождий арештований мусів розібратися з убрання і білизни, а поодинокі улани вводили до стодоли, де били. Бійку часто переривали і питалися: „Гдзе бронь" або „оддай бронь". Кождий дістав 100—150, а найменше 90 буків. При тім був присутний і підстаршина, який давав знак палицею, чи кінчити чи ні. Потім кожного кидали в пивницю наповнену болотом і водою, де вони й лежали. Карна експедиція була головно за страйк і комітет страйковий сельробівський вирвався заздалегідь, а богато невинних потерпіло за тих „іродових сельробів". Народ, доведений до розпуки тим биттям і грабунками уланів, післав делеґацію до старости, котрий дав їм деклярацію, яку мусіла підписати рада громадська, бо інакше військо булоби кілька днів. По ухвалі ради, що годяться на се, телефонічно повідомлено старосту, який дав знати воєводі, а цей відкликав уланів, дня 5. жовтня ц. р. в год. 8-мий.

Зміст деклярації був: „Селяни від дня ухвали не будуть заниматися антидержавною роботою. Будуть спокійно заховуватися і будуть спокійними „обивателямі" та будуть вірні державі".

В Ляшках долішних було кількадесять уланів з Боринич, які взяли контрибуцію з села, селян побито немилосердно. Один, а саме Чад, бореться зі смертю. В о. Мельника була ревізія, знайшли „Сурму". о. Мельника арештовано і відставлено дня 5. до Бібрки. Кооперативу знищено.

В Дроговичах були також улани, наробленo богато шкоди й побито богато селян.

В **Острові Чорнім** вигнано людей в неділю з хат на майдан, а самі робили ревізію по хатах. Арештовано студентів, синів о. Курчаби і начальника стації Андрусишина. В Курчабів знайдено „Сурму", а в начальника стації „Сурму" і ручну ґранату німецької марки. Всіх відставлено фірою до Бібрки під ескортою уланів. З Чорного Острова виїхала карна експедиція до Руди.

СЕЛО КУПЧИНЦІ.

До села зїхав 6. полк кінної артилерії зі Станиславова і 160 поліціянтів. По цілім селі роблено ревізії і побито: П. М. Мартинюка, І. Блажкевича, Т. Думку, М. Косаря, А. Маліцького, І. Росоляка, П. Гречаника, Г. Думку, В. Патуха і цілі сотки селян і селянок.

Деякі поліціянти видумували особливі способи туртур. Асесора гром. Олексу Росоляка привязано мотузом за шию до воза і так він мусів бігти 5 км. до слідуючого села Денисова, а по дорозі мало що не вдушився, тоді поліцаї казали йому кричати ординарні слова на Україну і били кольбами, коли кричав — а коли мусів кричати, тоді ще більше били, щоби в ночі не будив криком людей.

(Дальше буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Що робить Союз Українок в Америці.

Всі ми інтересуємося життям українських громад в Америці й з радістю читаємо вісти про їхню працю і здобутки.

Зокрема цікавить нас питання українського жіноцтва в Америці. Особливо тепер чути про нього щораз частіше.

Що таке Союз Українок в Америці і яке його завдання?

Союз Українок в Америці се осібна і зовсім незалежна від інших товариств організація, яка має завдання:

Згуртувати Українок і злучити всі українські жіночі товариства в Америці в одну центральну могутню організацію для:

1. Просвітного й економічного піднесення українського жіноцтва в Америці.

2. Ведення рідної школи в Америці.

3. Пропаганди української справи між чужинцями.

4. Поширення українського мистецтва в Америці.

5. Помочі моральної і матеріяльної в часі недуги, страйку і безробіття українського населення в Америці.

6. Творення молодечих відділів Союзу Українок.

7. Постійної помочі моральної і матеріяльної у визвольній боротьбі рідного краю.

Членицею Союзу Українок в Америці може бути кожда уроджена або замешкала в Америці Українка.

Крім відділів, які засновано, а які носять назву цеї організації, є ще давні жіночі товариства, котрі стали відділами Союзу Українок в Амзериці, бо зрозуміли потребу праці спільними силами.

Дотепер найбільшу увагу звертав С. У. А. на організацію жіноцтва і централізацію наших сил. Все те робилося листовно, бо не було у нас фондів на спеціяльну організаторку. Але в сю пору страшних подій у Галичині зорганізоване жіноцтво побачило ту хибу, що не переперло первісної ідеї висилання організаторки без огляду на кошти. Сумно однак, що треба було аж такої катастрофи, щоби жінки побачили, яка важна є організація сил.

Жінка, яка належить до товариства читає свій часопис або й більше, а коли у неї самої нема часопису, вона має кращу нагоду довідатись про те, що діється в світі, ніж жінка, котра ніколи ніде не виходить і не бере участи в громадськім життю. Коли вона прочитає чи почує на зборах, що жінка має такесаме право, як мущина, що від неї громада вимагає так багато праці як і від її мужа, то вона доложить усіх сил, щоби те завдання сповнити, щоби не остати позаду других. Вона прочитає чи почує на зборах про сучасні події в Галичині і у неї серце мякне: вона хоче сама як найбільше зробити і ще другій помогти.

От чому С. У. А. звернув таку велику увагу на організацію жіноцтва в Америці.

Як почали приходити до нас страшні вісти з Галичини, Союз Українок в Америці побачив потребу приспішити і розширити сильну акцію помочі у визвольній боротьбі рідного краю.

В тій то цілі скликано надзвичайні жіночі збори до Ню Йорку, на котрі зійшлось значне число жінок з Ню Йорку й околиці.

На тих зборах створено **Медично-Допомоговий Фонд** і вибрано комітет зпоміж члениць. С. У. А. до сеї галузи праці.

В склад комітету ввійшли: д-р Неоніля Пелехович, голова; Катерина Берків, заступниця; Павлина Авраменко, писарка; Катерина Шутак, скарбничка; Ашіз Онищук, фін. писарка.

Знаємо з часописів, що польське правительство не тільки що відмовилось від медичної помочі, але заборонило лікарям помагати жертвам їхнього варварства. Народна Лічниця у Львові та українські лікарі не всилі помогти так багато, як вимагає потреба, із-за недостачі ліків і фондів.

Завданням сего комітету є перевести збірку на медичну допомогу жертвам катастрофи. Всі відділи Союза Українок робитимуть тесаме. Чи знайдеться Українець або Українка, які відмовлять помочі сим жертвам і не відгукнуться на клич сего комітету? Побачимо в короткім часі. — Звіти їх праці будуть являтися в часописах.

Союз Українок в Америці, крім телеграм до Ліги Народів в Женеві і Секретаря Стейту Стімсона в Вашингтоні, вислав письма до Американського Червоного Хреста в Вашингтоні і Міжнародного Червоного Хреста в Женеві.

Не минуло нас лихоліття і в Америці. Безробіття, а тут зима, голод і холод. І в тій цілі С. У. А. має **Допомогу Безробітним.** Та тут праця ріжниться від Медично-допомогового Фонду, що вона ведена в кождій громаді зосібна, льокально.

В Ню Йорку збирається: убрання ношене, шмаття спідне тепле, черевики, муку, цукор, кеновані продукти, як напр. зупу, капусту, томати і пр. Грошеві датки на наглі потреби — лікарів і вугля. Все те просимо зносити до Републиканського Клюбу, 46 Ст. Маркс Пл., Ню Йорк. Кождого вечера від 7 до 10 год. ввечір сидітиме дві жінки для сеї цілі.

Просимо не зволікати з помічю.

Рівночасно листовно і цею дорогою звертаємося до жіночих товариств в кождій громаді, чи вони є відділами С. У. А. чи ні, щоби сі дві акції наглої допомоги не приспали, а щоби сейчас взялися до збірок за приміром Ню Йорку.

Жінки і дівчата в Америці, це клич до всіх Вас загалом і кождої зосібна.

Тут нема часу на викрути „у мене нема часу, хай друга". Сі викрути вже нам пошкодили, не робім тих самих блудів більше. Хочете називатися доброю дочкою Неньки України і патріоткою, відізвіться на сей дзвін, клич трівоги.

Гроші на Медично-допомоговий Фонд просимо слати на руки писарки комітету:

Mrs. Pauline Avramenko,
P. O. Box 101 Sta. D.,
New York City.

На допомогу безробітним у Ню Йорку на адресу:

Mrs. Helen D. Lototsky, Pres.,
203 Academy St.,
Jersey City, N. J.

О. Лотоцька,

— Скажи мені, що ти зробив би, колиб лікар сказав тобі, що лишається тобі ще всього два тижні життя?

— Я пішов би передовсім ще до іншого лікаря.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписана, складаю щиру подяку урядникам У. Н. Союза за скоре виплачення мені $1000 посмертного по моїм мужу Олексі Буньовськім. Так само дякую урядникам і членам відділу 17. У. Н. Союза, що мені виплатили запомогу з фонду хорих і брали участь у похороні.

Агафія Буньовська, вдова
з Йонгнставн, Огайо.

Я, нижче підписаний, член відділу 30. У. Н. Союза, дякую за скору виплату $1000 посмертного по моїм братови Петрови.

Теодор Клос,
в Бреслав, Па.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

БРУКЛИН, Н. Й. Брацт. Пресв. Тройці, від. 203 повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 6 грудня, точно в годині 7.30 вечером в гали церковній, 162 Норт 5 ул. Обовязком є кождого члена прибути на час, і вирівнати свої залеглости бо інакше буде суспендований. Буде вибір уряду на 1931 рік і розданне календарів. Для старших і для дітий добра нагода вписатися, без вступного. Неявившийся член на сі збори підлягає 50 ц. кари котра не буде дарована. Михайло Шипот, пред.; Стефан Глушко, кас.; Дмитро Сенюта, секр.

Між приятельками.

— Певно богато змінилося в твойому житті, відколи ти вийшла замуж?

— Правду сказати, не богато. Як я була заручена, я сиділа до півночі та ждала, щоби Юрко вже пішов собі. Тепер сиджу та жду, щоби він вернув уже до дому.

ТАРЗАН СЕРЕД МАЛП.

(8)

Лорд Ґрейстовк знав, що не може сподіватися поконати таку потвору. Він подумав про свою жінку: що станеться з нею? Він усе ще мав малу надію дістатися до хати. Він побіг, кричучи по дорозі, до жінки, щоби вона замкнула двері, якби малпа відтяла йому дорогу.

—o—

Та звір скоро перебіг дорогу Ґрейстовкови. Ґрейстовк задержався та, держачи сокиру обома руками, готов був ударити розлюченого звіра, як він кинеться на нього. „Замикай двері й засунь засуву" — крикнув він до жінки. Він знав, що його жде страшна смерть. Знала се й вона.

—o—

Понад плечі звіра Ґрейстовк побачив зі страхом, як жінка вийшла через двері хати, озружена рушницею. Вонаж усе боялася рушати рушниці. Тепер вона кинулася до малпи з неустрашимістю львиці, охороняючої свої молоді.

—o—

„Алісо", крикнув Ґрейстовк, — „на Бога, назад!" Малпа кинулася наперед, чоловік замахнувся сокирою з усеї сили, але малпа вирвала сокиру з його рук, відкинула її геть на бік та з лютим гаркотом звалилася на безборонну жертву.

—o—

Роздався острий гук і куля застрягла в плечі малпи. Звір звернувся на свого нового ворога. Пані Ґрейстовк, застрашена, пробувала вистрілити вдруге. Ґрейстовк піднявся на ноги, кинувся відтягати малпу від тіла жінки. Куля зробила своє діло. Малпа була нежива.

—o—